

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Τηλ : 210.6419366

Fax : 210.6411523

Αθήνα 13 Οκτωβρίου 2009

Αριθ. Πρωτ. 3839

Γνωμ. 14

Προς
το Τμήμα 3^ο Νομικών Υποθέσεων
της Διευθύνσεως Οργανώσεως - Νομοθεσίας
του Κλάδου Οργανώσεως και Ανθρωπίνου Δυναμικού
του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας

Σχετικά με το ερώτημά σας που μας υποβάλατε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 1016/64/3-α της 15 Σεπτεμβρίου 2009 έγγραφο. Και συγκεκριμένα εάν μετά την ισχύ του Ν. 3772/10-7-2009 σχετικά με τις «Μεταρρυθμίσεις στην οργάνωση της ιατροδικαστικής Υπηρεσίας στη θεραπευτική μεταχείριση χρηστών ναρκωτικών ουσιών και άλλες διατάξεις», όπου στο άρθρο 2 παρ. 1 αυτού, μεταξύ άλλων, ορίζεται «Οι ιατροδικαστικές υπηρεσίες διενεργούν ιατροδικαστικές πράξεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι ψυχιατρικές πραγματογνωμοσύνες, ύστερα από παραγγελία των εισαγγελικών και ανακριτικών αρχών και των ανακριτικών υπαλλήλων, οι οποίοι ενεργούν ύστερα από εισαγγελική παραγγελία, καθώς και των ποινικών δικαστηρίων που λειτουργούν στην περιφέρεια του ομώνυμου ή των ομώνυμων

προς αυτές Εφετείων ...», είναι δυνατή πλέον η διενέργεια ιατροδικαστικών πράξεων πραγματογνωμοσύνης από τις Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες και τα Εργαστήρια Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων χωρίς εισαγγελική παραγγελία στις περιπτώσεις εκείνες που ενεργείται αυτεπάγγελτη αστυνομική προανάκριση και συγκεκριμένα: αν από την καθυστέρηση απειλείται άμεσος κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως εσείς υποστηρίζετε στο εν λόγω έγγραφό σας (αριθμ. πρωτ. 1016/64/3-α της 15-9-2009), ή εάν σε κάθε περίπτωση απαιτείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Ν. 3772/10-7-2009 οπωσδήποτε εισαγγελική παραγγελία προς τούτο, όπως στο υπ' αριθμ. 904/29-7-2009 έγγραφο του Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών υποστηρίζεται.

Η θέση μας όσον αφορά το εν λόγω ερώτημα είναι εν προκειμένω η ακόλουθη: Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 251 και 243 παρ. 2 του Κ.Π.Δ. όπως το πρώτο τούτων τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 3160/2003 και το δεύτερο τούτων αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 3160/2003 προκύπτει ότι: ο ανακριτής και οι ανακριτικοί υπάλληλοι που αναφέρονται στα άρθρα 33 και 34 του Κ.Π.Δ., στους οποίους ανακριτικούς (προανακριτικούς) υπαλλήλους συμπεριλαμβάνονται εκτός από τους πταισματοδίκες, ειρηνοδίκες,

τελωνειακούς υπαλλήλους, δασικούς υπαλλήλους και περιθήςρας, λιμενικούς υπαλλήλους, υπαλλήλους του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος κλπ., και, οι αστυνομικοί υπάλληλοι από τον βαθμό του υπαρχιφύλακα τουλάχιστον και μετά την ισχύ της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Ν. 2226/1994 ανακριτικοί (προανακριτικοί) υπάλληλοι είναι και οι απόφοιτοι της Σχολής Αστυφυλάκων, οφείλουν, όταν λάβουν παραγγελία του εισαγγελέα, και στις περιπτώσεις του άρθρου 243 παρ. 2 αυτεπαγγέλτως, να συγκεντρώνουν χωρίς χρονοτριβή πληροφορίες για το έγκλημα και τους υπαιτίους, να εξετάζουν μάρτυρες και κατηγορουμένους, να μεταβαίνουν επί τούτου για ενέργεια αυτοψίας, αφού πάρουν μαζί τους, αν υπάρχει ανάγκη, ιατροδικαστές ή άλλους πραγματογνώμονες, να διεξάγουν έρευνες, να καταλαμβάνουν πειστήρια και γενικά να ενεργούν ο,τιδήποτε είναι αναγκαίο για τη συλλογή και τη διατήρηση των αποδείξεων, καθώς και για την εξασφάλιση των ιχνών του εγκλήματος.

Δεν υπάρχει συνεπώς καμία αμφιβολία εν προκειμένω όπως προκύπτει, άλλωστε, από την γραμματική και τελολογική ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 243 παρ. 2 και 251 του Κ.Π.Δ., όπως η παράγραφος 2 του άρθρου 243 αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 11 του Ν. 3160/2003, και, το άρθρο 251 τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 14 του Ν. 3160/2003, ότι όλες οι προανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για να βεβαιωθεί η πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, μεταξύ των οποίων βεβαίως και η ενέργεια

ιατροδικαστικών πράξεων πραγματογνωμοσύνης, ενεργούνται από όλους τους προανακριτικούς υπαλλήλους που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 33 και 34 του Κ.Π.Δ., καθώς και από τους ειδικούς προς τούτο νόμους, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται βεβαίως και οι αστυνομικοί ανακριτικοί υπάλληλοι, όχι μόνο μετά από έγγραφη παραγγελία του αρμόδιου Εισαγγελέα αλλά και αυτεπαγγέλτως, δηλαδή χωρίς προηγούμενη εισαγγελική παραγγελία, διότι σε αντίθετη περίπτωση δεν θα ήταν δυνατόν ποτέ να πραγματοποιηθεί ο προαναφερόμενος σκοπός (βεβαίωση της πράξεως, ανακάλυψη του δράστη), ιδίως όταν από την καθυστέρηση απειλείται άμεσος κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα.

Σύμφωνα συνεπώς με τα ανωτέρω εκτεθέντα η παράγραφος 1 του άρθρου 2 του Ν. 3772/10-7-2009 δεν πρέπει να ερμηνεύεται εν στενή αλλά εν ευρεία εννοία, δοθέντος ότι σε κάθε περίπτωση είτε δηλαδή η προανάκριση διεξάγεται μετά από έγγραφη παραγγελία του αρμόδιου Εισαγγελέα είτε διεξάγεται αυτεπάγγελτη αστυνομική προανάκριση, χωρίς δηλαδή προηγούμενη εισαγγελική παραγγελία, ο αρμόδιος Εισαγγελέας έχει δικαίωμα να παρευρίσκεται είτε ο ίδιος είτε ένας από τους Αντεισαγγελείς που υπάγονται σε αυτόν κατά την ενέργεια κάθε ανακριτικής πράξεως και να ενημερώνεται οποτεδήποτε ως προς τα έγγραφα που αφορούν την ανάκριση όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, εδάφιο β του άρθρου 31 ΚΠΔ. Και για τον λόγο αυτό η ανακριτική αρχή που ενεργεί αυτεπάγγελτη προανάκριση

είναι υποχρεωμένη, σύμφωνα με το εδάφιο β της παραγράφου 2 του άρθρου 243 του Κ.Π.Δ., όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 1 του άρθρου 11 του Ν.3160/2003, να ειδοποιεί τον αρμόδιο Εισαγγελέα με το ταχύτερο μέσο προκειμένου να ασκήσει τα προαναφερόμενα δικαιώματα.

Κρίνουμε σκόπιμο εν προκειμένω ότι όταν ενεργείται από την αρμόδια ανακριτική Αρχή αυτεπάγγελτη προανάκριση, και δίδεται εντολή στην Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών ή στις Περιφερειακές Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες που υπάγονται διοικητικώς στην Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών ή στις τοπικές Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες που υπάγονται διοικητικώς στις Περιφερειακές Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν. 3772/10-7-2009, να ενεργήσουν ιατροδικαστικές πράξεις πραγματογνωμοσύνης, να συνοδεύεται η σχετική εντολή από επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου, συνήθως FAX ως του ταχύτερου μέσου επικοινωνίας, που απευθύνεται στον οικείο Εισαγγελέα προς ενημέρωσή του σχετικά με την αναγκαιότητα της επιχειρουμένης ανακριτικής πράξεως (ιατροδικαστικής πραγματογνωμοσύνης), όπως τούτο επιβάλλεται από την παράγραφο 2 του άρθρου 243 Κ.Π.Δ., όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 11 του Ν. 3160/2003, σε συνδυασμό και με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Ν. 3772/10-7-2009 σχετικά με τις «Μεταρρυθμίσεις στην οργάνωση της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας...». Καθόσο ως δικαστικός λειτουργός εν ευρεία εννοία κατά το Σύνταγμα (άρθρο

88§5 αυτού) είναι εγγυητής της νομιμότητος και επιβάλλεται ως εκ τούτου να ενημερώνεται σε κάθε στάδιο της αυτεπάγγελτης αστυνομικής ανάκρισης για την πορεία αυτής, αφού έχει ούτως ή άλλως κατά το άρθρο 33 Κ.Π.Δ. την γενική διεύθυνση της προανακρίσεως είτε διεξάγεται μετά από σχετική παραγγελία του, είτε χωρίς αυτήν όταν την πρωτοβουλία έχει η προανακριτική Αρχή κατά κανόνα η Αστυνομική Αρχή, και άρα έχει την εξουσία να επιτρέπει ή να απαγορεύει οποιαδήποτε ανακριτική πράξη που κρίνει αναλόγως εάν είναι ή δεν είναι αναγκαία, έχοντας επομένως ακέραιη και την σχετική ευθύνη.

Δεν απαιτείται να συνοδεύεται η παραγγελία προς την Ιατροδικαστική Υπηρεσία για διενέργεια ιατροδικαστικής πραγματογνωμοσύνης που διεξάγεται στα πλαίσια αυτεπάγγελτης προανακρίσεως, εκτός από το ενημερωτικό έγγραφο αυτής προς τον αρμόδιο Εισαγγελέα και από το απαντητικό έγγραφο του Εισαγγελέα για το αν συναινεί ή διαφωνεί με την επιχειρουμένη ιατροδικαστική πράξη, αφού οποιαδήποτε στιγμή, μετά την υποχρεωτική κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα ενημέρωσή του, μπορεί να την απαγορεύσει να αρχίσει ή να την διακόψει και με τηλεφωνική εντολή ακόμη, μνεία της οποίας πρέπει να γίνει στην περίπτωση αυτή στο διαβιβαστικό έγγραφο της προανακριτικής Αρχής που συνοδεύει την δικογραφία, όταν αποστέλλεται στον αρμόδιο Εισαγγελέα μετά το πέρας της αυτεπάγγελτης αστυνομικής ανάκρισης.

Αυτή άλλωστε, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα είναι η σύγχρονη τάση της νομοθεσίας σχετικά με τον ρόλο του Εισαγγελέα καθ' όλη την διάρκεια της προανακρίσεως, ιδίως μάλιστα όταν πρόκειται για αυτεπάγγελτη προανάκριση, προκειμένου να διασφαλίζεται με την διαρκή και συνεχή εποπτεία του Εισαγγελέα η τήρηση της νομιμότητος σε όλα τα στάδια αυτής από τυχόν παρεκκλίσεις.

Η τάση αυτή αποτυπώνεται σαφέστατα στην προαναφερόμενη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Ν. 3772 της 10-7-2009, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται, όπως έχει λεχθεί ήδη, εν ευρεία και όχι εν στενή εννοία, διότι πρόθεση του νομοθέτη δεν είναι να καταργήσει την αυτεπάγγελτη αστυνομική προανάκριση αλλά να καταστήσει εναργέστερη την διεύθυνση και εποπτεία του Εισαγγελέα σ' αυτή.

Ο Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου

Νικόλαος Τσάγγας

Κοινοποίηση :

1. Αξιότιμο κ. Υπουργό Δικαιοσύνης
2. Αξιότιμο κ. Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Δικαιοσύνης
3. κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών του Κράτους με την παράκληση να κοινοποιήσουν περαιτέρω την παρούσα στους Εισαγγελικούς Λειτουργούς της Υπηρεσίας που διευθύνουν και στους Εισαγγελικούς Λειτουργούς των Εισαγγελιών Πρωτοδικών της περιφέρειάς τους.
4. Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών, Ιατροδικαστική Υπηρεσία Θεσσαλονίκης, Ιατροδικαστική Υπηρεσία Πειραιά, Ιατροδικαστική Υπηρεσία Πατρών, με την παράκληση όπως κοινοποιηθεί η παρούσα και στις υπό τις ανωτέρω Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες υπαγόμενες Τοπικές Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες.